

Mùa Hè là mùa nóng bức, khô cằn, khí trời oi ả, khiến cỏ cây vạn vật trở nên tiêu điều xơ xác. Cụ Nguyễn Khuyến đã tả cảnh mùa Hè trong bài "Đêm Mùa Hạ" thật buồn bã, oi bức làm cho người và vật cảm thấy khó chịu, khổ sở:

*"Tháng Tư đầu mùa Hạ,
Tiết trời thật oi ả!
Tiếng dế kêu thiết tha,
Đàn muỗi bay là tả.
Nỗi ấy biết cùng ai?
Cảnh này buồn cả dạ!
Biếng nháp nằm canh chầy,
Gà dè sớm giục già."*

Khí hậu mùa Hè thật khắc nghiệt như vậy, thế mà trong đầm sen lại trổ hoa kết quả, tỏa hương thơm ngào ngạt, thanh khiết, khiến cho các loài ong bướm không dám lại gần bu đậu. Người bình dân đã tả vẻ đẹp và đặc tính của hoa sen trong bài ca dao như sau:

*"Trong đầm gì đẹp bằng sen,
Lá xanh bông trắng lại chen nhụy vàng.
Nhụy vàng bông trắng lá xanh,
Gần bùn mà chẳng hôi tanh mùi bùn."*

Chính thời tiết nóng cháy đó, hoa sen trổ hoa và cũng là lúc Đức Phật ra đời cứu độ chúng sanh. Trong kinh Pháp Cú Đức Phật đã nói rõ sự xuất hiện của Ngài trong cõi đời đầy ô trược này: "Già sử thể gian này không như bản và đáng sợ thì ta đã không xuất hiện ở đây". Như thế thì đạo Phật xuất phát từ cõi đời như uế, bất tịnh, nhiều hiểm nạn và lấy cuộc đời này phương thức, cơ sở để giải thích sự hiện diện của con người và thế giới trong tương quan theo lý nhân quả và duyên sanh, như hoa sen ở nơi bùn lầy hôi tanh vươn ra khỏi mặt nước trổ hoa tỏa hương thơm ngát.

Thật vậy, nếu cuộc đời này thật sự hạnh phúc vĩnh viễn an vui thì thái tử Tất Đạt Đa đã không từ bỏ ngai vàng điện ngọc, vợ đẹp, con khôn, cha hiền, thần dân, mặc áo nâu sòng dẫn thân vào rừng sâu núi tuyết cực khổ để tìm chân lý cứu khổ nhân loại, chúng sanh. Ngài đã kiên tâm tìm đạo, khắc phục nội tâm và ngoại cảnh, trải qua bao nhiêu phong ba bão táp, cuối cùng chiến thắng được ma vương, quét sạch vô minh phiền não, giác ngộ thành Phật dưới cội Bồ-Đề, hiệu Thích Ca Mâu Ni.

- Sau khi thành đạo, Ngài đã nói kinh Hoa Nghiêm ngay dưới cội Bồ-Đề cho hàng Bồ Tát, mở ra con đường trung đạo của đại thừa nhằm khai thác khả năng tuệ giác của con người, để đưa con người thoát khỏi những khủng hoảng tinh thần, những dày vò khổ đau sâu kín của tâm thức. Muốn đạt đến cái tuệ giác ấy, con người cần phải có tín tâm hành trì giáo pháp của Phật như trong kinh Hoa Nghiêm Đức Phật đã dạy:

*"Tín là nguồn đạo, mẹ công đức,
Tín là nuôi lớn các pháp lành."*

Cảm nghĩ về ngày Phật Đản

*Tín hay vượt khỏi ba đường ma.
Tín hay đạt được định huệ lớn."*

Chỉ có tín tâm hành trì lời Phật dạy, giữ gìn giới luật, con người nhờ đó mới thấy rõ chân tâm, nhận ra Phật tánh của mình mà giác ngộ giải thoát sinh tử luân hồi. Trong kinh Niết Bàn trước giờ nhập diệt, Đức Phật đã hết lời căn dặn đệ tử: "Tăng già phải lấy tịnh giới làm thầy. Các thầy Tỳ Kheo! Các thầy phải tôn nghiêm kính trọng tịnh giới. Tịnh giới còn là đức thầy cao cả của các thầy. Có tịnh giới thì cũng như ta còn. Các thầy không nên tham dự thế sự, phải tự đoạn tâm chánh niệm để đưa mình đến giải thoát".

Suốt 49 năm Ngài đi khắp nơi thuyết pháp nhằm khởi dậy tín tâm của mọi người và độ đủ tất cả hạng người, không phân biệt giàu nghèo sang hèn, từ bậc vua chúa cho đến kẻ bần hàn hạ tiện. Ngài đã dạy: "Ta là Phật đã thành, tất cả chúng sanh là Phật sẽ thành" và mỗi người đều bình đẳng như nhau: "Không có giai cấp trong một giọt nước mắt cùng mặn, không có giai cấp trong một giọt máu cùng đỏ". Vì vậy, trong Tăng đoàn của Ngài gồm đủ thành phần xã hội, từ giai cấp quý tộc Bà-La-Môn cho đến kẻ gánh phân hèn hạ như Ưu-Bà-Ly và những người cực ác như Đề-Bà-Đạt-Đa, Vô Nã. Ngài đã dạy rằng: "Tất cả chúng sanh đều có Phật tánh", và Phật tánh mỗi người đều giống nhau, đều có một cõi lòng rộng mở. Cái khác nhau là mỗi người có khai sáng được cõi lòng đó, trí tuệ đó của mình hay không.

Vậy phải làm sao và theo tiến trình nào để tự khai sáng? Đức Phật đã đưa ra sự khai sáng trí tuệ bằng ba chặng đường: Giới, Định, Huệ dài ngắn khác nhau mà có khi cùng xảy ra một lúc. Có giới luật được cho mình thì mới tạo nên được định hướng hay thiền định và thiền định được ở bậc cao thì trí tuệ, đương nhiên tự nó khai sáng. Đó là một phương

thức cải tiến bản thân để con người tự tìm thấy nơi ánh sáng trí tuệ hay chân lý.

Như vậy thì chân lý vốn không ở ngoài con người mà chính do con người tự tìm ra cho mình cái khả năng tự giác nơi bản thân. Sự hỗ trợ của giáo lý Đức Phật chỉ là sự giúp đỡ cho mỗi người tự tìm ra ánh sáng nơi bản thân, đó là Phật tánh vậy.

Trong kinh Hoa Nghiêm Đức Phật còn dạy cho các đệ tử: "Con người là hơn cả, bởi vì con người hay làm được làm được tất cả các điều lành". Do đó, con người là đối tượng chính của đạo Phật và Đức Phật luôn chú trọng đến việc cứu khổ và giáo hóa con người bằng lòng từ bi của Ngài. Suốt đời Ngài lúc nào cũng thể hiện lòng từ bi vô bờ bến! Ngài thương chúng sanh như mẹ hiền thương con dại và luôn tìm cách ban vui cứu khổ cho chúng sanh. Ngài chủ trương đem tình thương xóa bỏ hận thù và lấy từ bi làm phương châm hành động.

Trong kinh Pháp Cú Ngài đã dạy: "Lấy oán báo oán, oán ấy không dứt. Lấy ơn báo oán, oán ấy tiêu tan." Nhờ lòng từ bi mà Ngài cảm hóa được vua A-Xà-Thế hung ác giết cha biết hối cải quy y với Ngài, vua Tần-Bà Ta-La bỏ tục lệ giết thú vật tế thần và không gây chiến với các nước láng giềng nữa, nhất là Ngài đã cứu độ cô gái giả bụng chứa vu khống Ngài. Ngài lúc nào cũng sẵn sàng hy sinh cho lý tưởng từ bi, giác ngộ, cứu khổ chúng sanh. Một nhà thơ đã hình dung được đức từ bi của Ngài mà hết lời ca ngợi:

*"Hãy nhìn sâu vào hình dung Từ Phụ,
Đôi mắt Ngài cả nguồn bể tình thương.
Nụ cười Ngài ôi giải thoát khôn lường,
Hồn thanh thoát lạc giữa vườn hoa đạo."*

Đối với khách lữ hành lang thang trên vạn nẻo đường trần, mong tìm được nơi nương tựa cho tâm hồn, nhưng cuối cùng không tìm đâu ra chỗ chân thật, yên ổn. Khi quay về với Đức Phật, nghe tiếng pháp âm của Ngài, mở rộng cõi lòng, thấy được chân lý, tìm được nguồn sưởi ấm và nơi nương tựa cho tinh thần dưới bóng từ bi như một nhà thơ đã viết như sau:

*"Xây dựng hồn tôi ánh nhiệm mầu,
Lời kinh không thuộc đến trăm câu.
Nhưng tư tưởng niệm Nam Mô Phật,
Huyền diệu thoa êm những vết sâu."*

Đối với những kẻ tham cầu danh lợi, ưa thích tiền tài sắc đẹp, ham nơi ngũ dục, đắm mình trong phiền não tham, sân, si, tạo ra nhiều bất ổn cho thế giới, khiến con người phải sống trong phiền muộn lo âu, điên khùng bệnh tật, ô nhiễm khổ đau, đầy nước mắt như lời Phật dạy: "Nước mắt chúng sanh nhiều hơn nước trong bốn biển". Một khi tỉnh ngộ, nhìn lại cuộc đời này chỉ thấy giả tạm, khổ đau không có gì để đáng nương tựa. Chỉ có tìm về với Đức Phật, sống trong hào quang của Phật mới thấy được cõi lòng yên tĩnh, an vui. Một nhà thơ trực diện cuộc đời nên viết lên những câu rất chân thật:

*"Nương cửa từ bi lánh bụi hồng,
Quyết nơi gương Phật giữ lòng trong.
Mùi thiền đã thấm nên rời tục,
Đuốc tuệ hằng soi sáng cõi lòng."*

Trong bài "Mừng ngày Phật Đản", tác giả cho thấy một khi con người biết hướng về Đức Phật, tâm hồn họ không còn vướng bận việc đời, sẽ thấy lòng mình tràn ngập niềm vui, thoát tục:

*"Tôi thấy lòng tôi rất nhẹ nhàng,
Bao nhiêu trần tục đã tiêu tan.
Như vào cảnh giới Tam-Ma-Địa,
Tràn ngập niềm vui ánh đạo vàng."*

Ngày Phật Đản là cơ hội tốt cho mọi người con Phật gặp nhau, để cùng nhau thắp nén tâm hương dâng lên cúng dường Đức Phật, tưởng niệm công ơn giáo hóa của Ngài, đồng thời đọc lại những lời dạy bảo của Ngài để kiểm điểm bản thân, soi rọi lòng mình, tìm ra những ưu khuyết điểm hằng ngày mà cố gắng thêm lên để làm tròn người Phật tử. Người Phật tử là người biết giữ gìn giới luật của Phật, lúc nào cũng thể hiện lòng từ bi hỷ xả đối với mọi người mọi vật, biết dùng trí tuệ hướng dẫn hành động hằng ngày của mình sao cho phù hợp với chánh pháp, làm tan biến đi óc mê hoặc ích kỷ, không còn tâm niệm địa phương, bè phái. Người Phật tử còn phải biết sống lợi tha, thực hành pháp lục độ, mở rộng cõi lòng, "thương người như thương mình" và luôn luôn mang tâm nguyện cứu người, giúp đời để cho cuộc đời bớt đi sâu muợn.

Ngoài ra, người Phật tử còn phải biết quán vô thường, xem thân này là giả tạm, bất định, cuộc đời là phù du mộng huyền, thăng trầm, nhờ đó mà hết đi mọi cảm dỗ thế gian như nhà thơ đã nói:

*"Sương khuya rơi nhẹ trên cành,
Năm đêm mà nghĩ tấm thân bọt bèo.
Đến đi mang được gì theo,
Mà sao thế sự làm điều thị phi."*

Kỷ niệm ngày Phật Đản mỗi người không chỉ lễ bái, cúng dường Đức Phật mà còn phải học hỏi giáo lý của Ngài và cố gắng luôn thực hành Giới, Định, Huệ, mở rộng lòng từ bi đối với mọi loài như: bố thí, phóng sanh, giúp đỡ những người già yếu, bệnh tật, những cô nhi, quả phụ, các phạm nhân trong các nhà tù v.v...

Được như thế thì ngày lễ kỷ niệm Đức Phật ra đời mới thật sự có ý nghĩa hữu ích. Nếu không, mọi người vô tình sẽ biến Đức Phật thành một ông thần làng ban phước giáng họa cho dân làng để được dân làng tổ chức đến cúng bái mỗi năm vậy.

Đồng Minh

